

Decisiones Sacramentales, Theologicæ, Canonicae, & Legales

In Quibus Tota materia Sacramentorum, Theologiæ Moralis, Juris Canonici, & Quæstiones plurimæ Juris Civilis explicantur, dilucidantur, & traduntur, Eruditionibus, Historiis, & Exemplis adornatæ ; Opus Episcopis, Vicariis, Parochis, Confessariis, aliisque Studiosis utile, ac jucundum In Libris novem ...

De Ordinis Sacramento Decisiones

Chiericato, Giovanni Maria

Augustæ Vindelicorum, 1730

Decisio XVII. Argumentum. Præmissa narratione Ostiariorum Templi Salomonici in Lege Hebraica, ostenditur existentia Ordinis Ostiariatus in Lege nova ab initio Ecclesiæ, eumque esse Sacramentum à ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94570](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94570)

plices Presbyteri essent, Sacerdotes ordinabant, ut in *Concil. Antiochen. can. 10.* Quartò, quia de Jure divino Papa habet hanc potestatem delegandi Presbyteros ministros omnium Ordinum etiam majorum; nam Christus, qui instituit Materiam, Formam, & Ministros Sacramentorum, concessit Vicario suo hanc libertatem circa Ministerium Confirmationis, & Ordinis; quam opinionem tacite sequitur Emin. Card. de Lauræa in *cit. disp. 8. num. 23.* sed doctissimus Scotistarum Maffius hanc quæstionem neque tangere voluit, illam sub silentio præteriens.

Ceterum negativam opinionem tutati sunt Candidus tom. 4. *disp. 4. art. 3. dub. 17.* Optatovius de *Sacram. Ordinis disp. 5. num. 16.* & præter alios Aversa eod. *tract. 9. 3. sect. 3.* ita scribens: Extra dubitationem esse debet, non posse Sacerdoti non Episcopo committi Ordinationem alterius Sacerdotis, seu collationem Ordinis Sacerdotalis, & merito, quia cum jam constet, Ministerium ordinarium esse Episcopum, non debet sanè, nec potest hoc ministerium extendi ad alium per commissionem absque solido antiquitatis fundamento: quare pro hujus rei persuasione sufficiet, si nullum tale fundamentum reperitur. Quapropter cum ab initio Ecclesiæ usque adhuc nunquam legamus, hanc delegationem factam fuisse à Summis Pontificibus, probabilius censenda est hæc opinio negativa, quam tenet etiam Nugnus, Granadus, Palaus, & Salmanticensis d. *tract. 8. de Sac. Ord. cap. 4. num. 25.* hanc ponderosam adducentes rationem: Quia consecrare Sacerdotem, illique præbere facultatem consecrandi verum, & reale Corpus Christi, & reconciliandi fideles absolvendo, vel ligando eos, est Excellentissimum ministerium, & inter omnes spirituales, & supernaturales facultates Supereminens. Ergo à solo Ministro consecrato, & Principe Ecclesiæ habente facultatem supremam, uti est Episcopus, debuit impertiri. Notatu dignum est, quod scribit Cornelius à Lapide *Comment. in Epistol. ad Philipp. cap. 1. Vers. 2.* hoc est, æquales facere Presbyteros in Ordinationibus cum Episcopis, esse errorem Aerii, & Wiclefii, qui asserabant, eandem esse potestatem utrorumque, idcirco potestatem Ordinum, quæ est propria Episcoporum, non esse de facili attribuendam Presbyteris, ut notat etiam Eminent. Card. Bellarmin. *lib. 1. de Cleric. cap. 5.*

DECISIO XVII.

ARGUMENTUM.

Præmissa narratione Ostiariorum Templi Salomonici in Lege Hebraica, ostenditur existentia Ordinis Ostiariatus in Lege nova ab initio Ecclesiæ, eumque esse Sacramentum à Christo Domino institutum. Declaratur ejus Materia, & Forma, quæ semper eadem fuit, prout ex variis antiquissimis Ritualibus ante millesimum Annum conscriptis. Recensentur Ostiariorum Officia, inter quæ duo præcipua. Unum, quod non permittant, populum adhærere Altaribus, in quibus celebratur Missa. Alte-

rum, quod non sinant, pauperes deambulare per Ecclesiam, elemosynam petentes tempore Sacrificii, vel Orationis.

SUMMARIUM.

- 1 Ostiariatus Ordo in Lege Hebraica.
- 2 Levitarum alii Cantores, alii Judices, alii Ostiarii.
- 3 Ostiariorum Hebraica Legis officia.
- 4 Eorundem numerus, & Duces.
- 5 Porta Templi Salomonici quot?
- 6 Atria ejusdem Templi quæ, & quot?
- 7 Ostiarii Hebræorum adstant portis Templi, & Atriorum ejus.
- 8 Exedre in atris Templi quid essent?
- 9 Exedrarum custodes de quo stipite nati essent?
- 10 Ostiarii Hebræorum quomodo, & quando inserviebant Templo?
- 11 Ostiariatus Ordo in Lege nova à Christo Domino institutus. Et quando?
- 12 Ostiariatus Ordo erat in usu ab initio Ecclesiæ?
- 13 Ordinum septem gradus existere in Ecclesia est de fide.
- 14 Ostiariatus Legis novæ in quo differat ab illo Legis veteris?
- 15 Ostiariatus Ordo est Sacramentum.
- 16 Dictionis similiter significatio.
- 17 Materia, & Forma Ostiariatus quænam sint?
- 18 Rituales antiquissimi ostendentes Materiam, & Formam Ostiariatus.
- 19 Pictavi Civitas ubi sit? & qualis sit?
- 20 Idioma Latinum quinto sæculo barbarum valde.
- 21 Abbatia Corbejensis ditissima, & ubi sit?
- 22 Rodradus Scriptor antiquus quis fuerit?
- 23 Ambiani Civitas ubi sit?
- 24 Rodradus factus fuit Sacerdos ex obedientia.
- 25 Rodradi ejusdem carmina antiqua.
- 26 Horis distinctis olim recitabatur divinum Officium.
- 27 Horologia antiquorum quænam essent?
- 28 Horologia hydraulica quæ, & à quo inventa?
- 29 Ostii Ecclesiæ tactus in Ordinatione Ostiariorum Anno 900.
- 30 Officium Ostiariorum duplex, & quale sit?
- 31 Ostiariorum munus ex Synodo S. Caroli.
- 32 Abusus contra reverentiam Ecclesiarum plurimi.
- 33 Laicorum adhesio Altari, dum celebratur Missa, abusus.
- 34 Cancelli ante gradus Altarium ponendi.
- 35 Egenorum per Ecclesiam Stipem petentium tempore Missæ abusus.

- 36 S. Pii V. Constitutio, ne egei quarant eleemosynam per Ecclesias.
- 37 Libri pro Ecclesiarum reverentia custodienda legendi.
- 38 Ostiarii a quatuor abstinere debent. Et quæ?
- 39 Penitentes publici irregulares censentur.

Post tractatum de Prima Tonsura & de personis, quæ illam, unâ cum quatuor minoribus Ordinibus, possunt, vel non possunt conferre, opus est, eorundem minorum Ordinum aggredi explicationem. Cumque hi sint quatuor, Ostiarius, Lectoratus, Exorcistatus, & Acolytatus, ut diximus supra Decis. III. num. 2. nec non num. 35. & 38. ubi text. & Concilia, eos omnes ita nominantia; in præsentia de Ordine Ostiarius est agendum. Itaque videbimus.

- 1 An Ostiarius Ordo fuerit in Lege Hebraica?
- 2 An sit in Lege Evangelica, & in quo differat ab illo Hebræorum?
- 3 Quænam sit ejus Materia, & Forma
- 4 Quodnam ejus Officium? & quæ Ostiarii obligatio?

Quo ad Primum. Respondetur, fuisse in Lege Hebraica Ordinem Ostiarius. Pro intelligentia sciendum, quod descendendum de Tribu Levi, Divino mancipata servitio, diversi erant gradus; ex eis enim alii erant Pontifices, alii Sacerdotes; alii verò, qui vocabantur Levitæ, dividebantur in Cantores, in Judices, & in Ostiarios; ut ex Abulensi, Torniello, Salianno, & aliis scripsimus in nostris Decisionibus de Sacrificio Missæ Decis. XXII. & XXIII. Cantores erant, qui in Templo Domini Musicis vocibus, & instrumentis Psalmos, & Hymnos canebant; Judices, qui populum instruere in mandatis Domini, & causas concernentes Divinum cultum judicare tenebantur; Ostiarii, quorum munus erat excubias facere ad portas Templi, ne immundi aut incircumcisi ingrederentur in ipsum; & Exedras, in quibus thesauri, & res pretiosæ ejusdem Templi erant, custodire, ut narrat Salianus ad Annum Mundi 3021. num. 18. ubi notat, quod Ostiarii numerus erat quatuor millia; & istorum Principes seu Duces, & capita proveniebant ex tribus stirpibus; quorum unius Auctor fuit Meselemias, alterius Obededon, tertii Hosa, omnes de genere Levitarum, sed ob eorum egregia facinora in bello contra Philisthiim fuerunt Duces Ostiarii deputati, post fabricatum à Salomone Templum, ut latius ibidem Salianus num. 37. Ipsius Templi tres tantum erant portæ; Orientalis una, Meridionalis altera, Septentrionalis tertia; at, cum Templum circumdatum esset triplici Atrio; primum quorum patebat omnibus etiam Gentilibus; secundum verò Israelitis, qui aliqua legalis immunditiæ macula non essent affecti; tertium verò ipsi Templo annexum, solis Sacerdotibus, & Levitis; ac eadem atria constarent ex porticibus & ædificiis, cum areis quadratis in medio, prout sunt nostris temporibus claustra Monasteriorum; singula ex prædictis Atriis

habebant plura ostia, quæ manè aperiebantur, & claudebantur sero, unâ cum portis Templi; & prædictis omnibus, & singulis Ostiis, tum Templi, tum Atriorum, adstabant Levitæ Ostiarii, seni, vel quatuor, attendentes, & observantes, ne incircumcisi introirent in Atrium Israelitarum; nec in istorum Atrium aliquis Israelita immundus; & eo minùs in atrium Levitarum, qui non esset ex hac Tribu.

Uterius, quia præter alia ædificia ad habitandum constructa in iisdem atriis, & supra prædictas porticus, plures erant Exedrae, scilicet camerae amplæ continentes thesauros, resque pretiosas Templi, vasa aurea, argentea, ærea, pecunias, vestes sacras, pro Sacerdotibus ministrantibus in Templo, & Sacrificantibus, aliaque donaria multa, à Regibus, Principibus, aliisque personis ex voto Deo dicata, Duces Ostiarii vacabant harum Exedrarum custodiæ; & hi duces descendebant à duobus filiis Moyse Gersone, & Eleziere, quibus in obsequium Parentis fuit hic honos datus, ut custodirent Thesauros Domus Domini, ut scribis Josephus Hebræus lib. 7. Antiquit. Judaic. cap. 11.

Tandem cum esset ingens Ostiarii prædictorum numerus, ne confusionem facerent, si omnes simul convenirent, divisi fuerunt in viginti quatuor vices, prout etiam factum fuerat de Sacerdotibus, & Cantoribus; & unicuique vici assignata familia; itaut juxta vicem suam accederent Ostiarii ad Januas Atriorum, & Templi, quibus assidebant per totam hebdomadam, & mutabantur de Sabbato in Sabbatum; & inter se partiebantur horas diurnas, (quia de nocte portæ Templi, & Atriorum omnino claudebantur) itaut qui assistebant manè, vacabant vespere; & qui vespere stabant ad ostia, liberi erant de manè, & sic officium sui Ostiarii Ordinis exercebant, & complero tempore vicis suæ, quilibet Ostiarius revertebatur ad proprios lares, & familias: prout etiam faciebant Sacerdotes, ut ex Abulensi, Serario, & aliis exactissime scribit ipse Salianus d. Anno 3027. num. 40. & relatum fuit in nostris Decisionibus prænominatis de Sacrificio Missæ Decis. XXIII. num. 25. ubi docuimus, quod Sacerdotes Aaronici non turmatim, & pro libito se intrudebant in functionibus Sacris, ac Sacrificiis peragendis, sed in sua hebdomada tantum juxta vicem suam, & hoc idem à Levitis Ostiariis servabatur, ut conformiter scribunt Sacra Scripturae Interpretes in 1. Paralipom. 23. & in 2. ejusdem libri cap. 8.

Quo ad secundum: Respondetur in Lege Evangelica institutum esse Ordinem Ostiarii ad Exemplum Legis Hebraicæ, quæ erat umbra, & typus Legis novæ à Dei Filio publicandæ; ut advertit Emin. Card. de Lauræa De Sacram. Ordinis disp. 5. num. 1. subdens num. 45. quod fuit institutus à Christo Domino, & hujus Ordinis officium ab eodem expletum, cum ingressus in Templum, facto flagello de funiculis eiecit ex eo eementes, & vendentes tanquam indignos, ac ejusdem Templi profanatores dicens: *Auferte ista hinc, & nolite facere domum Patris mei domum negotiationis*, ut legitur

tur *Joan. 2. 15.* Quod autem iste Ordo sit à Christo Domino institutus probatur, quia fuit in usu ab initio Ecclesiæ; Siquidem: Primò in Apostolicarum Constitutionum *Libr. 3. cap. 11.* dicitur: *Neque Presbyteris potestatem damus Ordinandi Diaconos, aut Diaconissas, aut Lectores, aut Ministros, aut Cantores, aut JANITORES, sed Episcopis tantum; hic enim est Ordo Ecclesiasticus, & concentus.* Janitores autem erant Ostiarii. Secundò S. Dionysius Areopagita Apostolorum discipulus de *Eccles. Hierarch. cap. 3.* hæc habet: *Ministrorum hi quidem ad JANUAS Templi clausas consistunt, alii verò aliud quid proprii muneris exequentur.* S. Ignatius Martyr, qui pariter vixit tempore Apostolorum, & fuit eorum alumnus in *Epist. ad Antiochenos* ait: *Saluto Lectores. Cantores, OSTIARIOS, Exorcistas &c.* utrorumque verba hæc refert Magrius in *Hierolex. Verb. Anagnosta.* Imò de Ostiariis, Lectoribus, Exorcistis, & Acolythis expressè meminit S. Clemens Papa Discipulus Petri *Epist. 2. ad Jacob. fratrem Domini*, ut observat Cabasutius in *Notitia Eccles. Secul. 2. Dissert. 9. num. 1.* Tertio S. Cornelius Papa, qui in Sede Apostolica erat Anno 254. in *Epist. ad Fabium Antiochenum* (quam ponit Eusebius *Hist. lib. 6. cap. 35.*) loquens de Novato sic dicit: *Is ergo, qui Evangelium vindicabat, nesciebat, in Ecclesia unum Episcopum esse debere, ubi videlicet esse Presbyteros quadraginta sex, Diaconos septem, Subdiaconos septem, Acolythos quadraginta duos, Exorcistas, & Lectores cum OSTIARIIS quinquaginta duos.* Quarto S. Cyprianus Pontifex Romanus Anno 296. in *Epistola ad Felicem Episcopum*, (quæ habetur etiam in *cap. Illud. 77. dist.*) nominat tum minores, tum majores Ordines dicens: *Sit primum OSTIARIUS, deinde Lector, postea Exorcista, inde sacretur Acolythus, demum verò Subdiaconus, deinde Diaconus, & postea Presbyter.* Quintò Concilium Carthaginense IV. celebratum tempore Siricii Papæ Anno 398. decreta facit de omnibus Ordinibus, & præcipue de Ostiariatu; ut legitur etiam in *cap. Ostiarius 23. dist.* Sextò De Ostiariis nominatim mentionem faciunt S. Cyprianus *Epist. 34.* Concilium Laodicenum *Can. 34.* & S. Epiphanius in *expositione Fidei Catholicae*, ut notat Menardus in *Libr. Sacrament. S. Greg. Papæ pag. 272. in fine.* Septimò imò de iisdem quatuor minoribus Ordinibus loquuntur Imperatores Valentinianus, & Valens fratres, qui imperabant Anno 370. in *l. Presbyteros. C. de Episc. & Cleric.* concedentes iisdem immunitatem à muneribus personalibus, ita decernentes: *Presbyteros, Diaconos, Subdiaconos, atque Exorcistas, Lectores, Ostiarios, & Acolythos, etiam personarum munerum expertes esse præcipimus.* Ecce igitur, quod ab initio Ecclesiæ per quatuor priora Sæcula tum SS. Apostoli, tum eorum discipuli, Pontifices Romani, Concilia, ac Imperatores nominant hunc Ostiariatus Ordinem, ac alios tres minores tanquam à Christo Domino institutos in sua Ecclesia; & ideo relictis tot, & tantis posterioribus Conciliis, de eodem Ordine mentionem facientibus, satis esse debet testimonium Tridentini Concilii in *sess. 23. cap. 2.* ita affirmantis: *Non solum de Sacerdotibus, sed & de Diaconis sacre Littere apertam mentionem faciunt, & quæ maxime in illorum ordinatione attendenda sunt, gravissimis*

verbis docent; & ab ipso Ecclesiæ initio sequentium Ordinum nomina, atque uniuscujusque eorum propria ministeria, Subdiaconi scilicet, Acolythi, Exorcistæ, Lectores, & OSTIARIUS in usu fuisse cognoscuntur. Quapropter cum id sit de fide, sequentia Anathemata Concilium ipsum fulminavit contra aliter asserentes in *d. sess. 23. Can. 2.* Si quis dixerit, præter Sacerdotium non esse in Ecclesia Catholica alios Ordines, & majores, & minores, per quos velut per gradus quosdam in Sacerdotium tendatur, Anathema sit. Deinde in *Can. 3.* Si quis dixerit Ordinem, sive Sacram Ordinationem, non esse verè, & propriè Sacramentum, à Christo Domino institutum, vel esse figmentum quoddam humanum, excogitatum à viris rerum Ecclesiasticarum imperitis, aut esse tantum ritum quendam eligendi Ministros Verbi Dei, & Sacramentorum, Anathema sit.

Ex his autem facile cognoscitur in quo differat Ordo Ostiariatus legis novæ à Christo Domino institutus ab Ostiariatu, qui erat in lege veteri; siquidem illud Hebræorum non erat Sacramentum conferens gratiam, & imprimens characterem in anima; at Ordo Ostiariatus, quem habemus in Ecclesia Catholica, est verum, & reale Sacramentum, per quod confertur gratia in Ordinato, & character in ejus anima imprimitur, ut docet Magister Sententiarum in *4. dist. 24.* & scribunt omnes Thomistæ, ac Scotistæ, quos abundè citant Aversa de *Sacram. Ord. sess. 4.* & Halier de *Sacram. Ord. tom. 2. sess. 1. cap. 2. art. 2. §. 7.* novissimè Eminent. Card. de Lauræa d. *disp. 5. de Sac. Ord. à numer. 7.* & seqq. ubi considerat, id esse definitum à Concilio Florentino in Decreto Eugenii IV. in quo cum definitur, Sextum Sacramentum esse Ordinis, & hoc docuerit conferri in traditione materię, ac expresserit materias Ordinum majorum, subdit, *Et similiter de aliis per rerum ad ministeria sua pertinentium assignationem.* Igitur sicut Ordines Sacri sunt Sacramenta, quia conferuntur per materię traditionem; ita & minores, quia & ipsi per traditionem instrumentorum conferuntur; verbum enim, similiter quo utitur Concilium, denotat identitatem in facto, in modo, & in cæteris qualitatibus, exclusa prorsus omni diffinitione, ut loquitur Innocent. in *cap. Ex rescripto. De Jurejur. DD. & Rota apud Barbosa de diffinitionib. usus frequen. dist. 367. num. 5.* Hanc eandem definitionem, quod Ostiariatus Ordo sit Sacramentum, denotat Concilium Tridentinum, dum in *cit. sess. 23. cap. 2.* inter septem Ecclesiæ Ordines nominat Ostiariatum; deinde in *cap. 3.* subdit: *Sacram Ordinationem, quæ ex rebus, & verbis perficitur, esse unum ex septem Ecclesiæ Sacramentis; atque cap. 4. dicit: Per Sacramentum Ordinis characterem imprimi; & in Ordinatione Episcoporum, Sacerdotum, & ceterorum Ordinum non requiri consensum populi, aut Magistratus secularis; Ea utique ratione, quia sicut Sacerdotium, ita & cæteris Ordines sunt Sacramentum; & his omnibus argumentis addi potest & illud, quod Ostiariatus, sicut alii Ordines, est irreiterabilis. cap. Non licet. De Consecr. dist. 4. nam, ut dictum est, imprimi characterem, & est verum Sacramentum, à Christo Domino institutum constans ex Materia, Forma, & Ministro.*

Quo

Quo ad Tertium. Materia Ordinis Ostiarii est clavium traditio, quam facit Episcopus Ordinatus; Forma autem sunt Verba illa, quæ idem Episcopus, dum claves porrigit, profert; nempe: Sic age, quasi rationem redditurus Deo pro his rebus, quæ his clavibus recluduntur, ut in Pontificali Romano De Ordinatione Ostiarii; ad quæ verba in margine notatur, cum traduntur claves: Hoc actu imprimatur character. Et de hac materia, & forma habemus textum in cap. Ostiarius dist. 23. desumptum ex Concilio Carthaginensi IV. cap. 9. quod celebratum fuit, (ut antea diximus) Anno 398. Cæterum, ut Studiosus Lector videat, & materiam, & formam Ostiarius uniformem fuisse in Ecclesia Latina, & ab antiquioribus sæculis post prædictum Carthaginense Concilium semper servatam, placet hic referre verba diversorum Ritualium; quos collegit doctissimus Morinus, & per extensum posuit in suo Tractatu de Sacris Ordinationibus part. II. à pag. 110. & seqq. ut ex locis, & temporibus, quibus ipsi Rituales conscripti fuerint, magis eluceat antiquitas, uniformitas, & observantia ejusdem materiæ, & formæ Ordinis Ostiarius.

Primo: In antiquissimo Codice in gratiam Ecclesiæ Pictaviensis descripto ante Annum Domini DLX. (existente in Bibliotheca Amplissimi Viri Petavii Senatoris Parisiensis) habentur benedictiones, dum minores, & majores Ordines conferuntur, ab Episcopo recitandæ; inter quas in ordinando Ostiario hæc legitur. *Benedictio Ustearii. Deum Patrem Omnipotentem suppliciter deprecemur, ut hunc famulum suum benedicere dignetur, quem in officii Ustearii eligere dignatus est, ut sit ei fidelissima cura in diebus, ac noctibus, ad distinctionem horarum certarum ad invocandum nomen Domini. Per Ego. Alia, Domine Sancte Pater Omnipotens æternæ Deus, benedicere digneris, famulum tuum hunc Ustearium, ut interfanitores Ecclesiæ, paret obsequia, & inter partem tuam mereatur habere mercedem. Per Dominum.* Circa has duas benedictiones duo sunt notanda. Unum, quodd Pictavium, vulgò Poitiers, est Urbs amplissima Galliæ Aquitanicæ, gaudens celebri Academia, & pingui Episcopatu Suffraganeo Archiepiscopi Bituricensis. Hujus Urbis Ecclesiæ olim rexerit S. Hilarius, de quo cecinit Fortunatus lib. 2.

Si Hilarium quæris, quis sit? cognoscere, Lector,

Allobroges referunt, Pictavii genitum.

Et libr. 6. Pictavas attigit arces.

Et libr. 8. Pictavii residens, quæ Sanctus Hilarius olim.

Alterum notandum est, quodd in illo quinto sæculo Idioma Latinum satis barbarum erat, ut notat Morinus ad dictum Rituale; ideò nil mirum si pro Ostiario scribatur Usteario; erant enim tunc populi illi, prout etiam totius Germaniæ, barbarie sedati.

Secundò: In antiquissimo Codice Manuscripto olim Abbatæ S. Petri Corbejenfis, & nunc pertinente ad Monachos Benedictinos S. Germani, vulgò nuncupatos de Pratis, in Suburbano Parisiensi, conscripto Anno Domini DCCC. (quem etiam Hugo Menardus Monachus Benedictinus Notis illustravit,) agitur de collatione tam majorum, quàm minorum Ordinum; & quo ad Ostiarium ita habet. *Ordinatio Ostiarii. Ostiarius cum ordinatur, postquam ab Archidiacono instructus fuerit, qualiter in Domino Dei debeat conversari ad suggestionem Archidiaconi tradat ei Episcopus Claves Ecclesiæ dicens: Sic age quasi redditurus Deo rationem pro his rebus, quæ istis Clavibus recluduntur. Et tradat ei Diaconus Ostiaria Ecclesiæ. Benedictio est eadem, quæ supra in Rituali Pictaviensi. Corbeja, vulgò Corbiè, est Urberula Galliæ, in Picharda regione, parva, sed munita, ad Somonam fluvium, cum celebri Abbatia, antiquitus Divo Petro dicata. Abbatia verò S. Germani in Pratis est ditissima; ejusque taxa annuorum reddituum in libris Rev. Cameræ Apostolicæ ascendit ad summam Scutorum octo millia.*

Tertiò: In alio pervetusto Rituali manuscripto per Rodradum Presbyterum Anno DCCCL. circiter, & custodito in Bibliotheca ejusdem Monasterii S. Petri de Corbeja, habetur eadem forma Ordinationis Ostiarii ejusque benedictio; qualis in præcedenti Codice S. Germani, ut legitur apud Morinum, qui illum ponit per extensum d. part. 2. pag. 226. Rodradus scriptor illius Ritualis fuit Presbyter, & ordinatus Sacerdos ex obedientia Anno 853. ab Hilmerado Episcopo, ut in sequenti ejus Præfatione: Hilmeradus autem Episcopus fuit Ambianensis, ut demonstrat d. Hugo Menardus in Præfat. ad Sacram. S. Gregor. Vers. Secundus Codex. Ambianum verò est Urbs Galliæ, Provinciæ Pichardiæ præcipua, vulgò Amiens, cujus Episcopus est suffraganeus Archiepiscopi Rhemensis. Prædictum Codicem exscripsit ex vetustissimis S. Gregorii Papæ libris ipse Rodradus, qui valde pius, nec poësis ignarus conspiciatur ex Præfationiculis, quibus ornavit idem suum opus, & sunt sequentes.

Ego Rodradus Misericordia Dei indigens, victus Hilmeradi Antistitis iussionibus, vinculusque Episcopalis auctoritatis excommunicationibus IV. Non Martii Sacerdotalis Ministerii trepidus suscepi officium, Anno Incarnat. Dom. DCCCLIII. Quicumque hanc Ordinationis meæ adnotatiunculam legeris, & per hunc Codicem Dominici Corporis recitaveris consecrationem, tuis quæso precibus adjutus, dicatum Christo exhibere sacerdotem, ut superne visionis consequi merear bravium. Duæ enim erant illius Ritualis Codicis descriptæ partes. Una de modo celebrandi Missam more Romano. Altera de ritu Sacramentum Ordinationum. Secunda Præfatiuncula, quam posuit Menardus, & extat in Codice Rodradi poetica hæc est:

Hunc ego Rodradus Sanctorum indignus alumnus
Composui librum, Christi sub honore dicandum,
Officiis Sacris Agni dum Victimæ digni
Religione pia Sacram mactatur ad Aram.
Qui licet indignus meritorum dote bonorum
Destituar, noxæ nimio sub pondere vilis,
Saltem hujus studii donet pietate placere
Altithrono Regi serimus quo Iudice cuncti,
Pro merito nostro mercedis præmia dignæ.
Te quoque suppliciter, Christi benedictæ Sacerdos,
Codicis istius fueris qui forsitan usus,
Inter Sacrorum Solemnia sis memor ipse.
Posco mei, precibusque Deum mihi conciliato,
Obsequio cujus cœlestia munera libas.

L

Quar-

Quartò : In alio Codice antiquissimo Roto-
magenſis Eccleſiæ Anno DCCC. circiter exara-
to pro uſu Episcoporum Angliæ, apud eundem
Morinum d. part. 2. pag. 230. Ordinatio Oſti-
arii concepta eſt iisdem verbis, quibus & ſupra
poſita, ideſt : *Ad ſuggeſtionem Archidiaconi tra-*
dat ei Episcopus Claves Eccleſiæ de Altari dicens:
Sic age, quaſi redditurus Deo rationem &c. Be-
nediſſio pariter ejusdem Oſtarii hæc eſt : Deum
Patrem Omnipotentem ſuppliciter deprecemur, ut
hunc ſamulum ſuum N. benedicere dignetur, quem
in officium Oſtarii eligere dignatus eſt ; ut ſit ei
ſideliffima cura in Domo Dei diebus, ac noctibus,
ad diſtinctionem horarum certarum, ad invocan-
dum nomen Domini, adjuvante Domino Deo no-
ſtro JESU CHRISTO, qui cum eo vivit, & regnat
Deus, in unitate &c. Hic autem eſt notatu di-
gnum, inſerta fuiſſe verba illa : Ad diſtinctionem
horarum certarum ad invocandum nomen Domi-
ni &c. quia antiquitus omnes horæ Canonice
recitabantur in Choro tam à Sæcularibus, quam
à Regularibus die, ac nocte horis diſtinctis ; ad
quas horas Oſtarii Campanam pullabant, &
Choro addictos vocabant ; ad hunc autem ef-
fectum in nocte obſervabant Syderum curſus ;
in die verò corporis humani umbram, & hæc
erant eorum Horologia, ut obſervat Menardus
in cit. Not. in lib. Sacramentor. pag. 273. de qui-
bus ait, ſcripſiſſe Bedam librum de Ratione Tem-
porum. Memini me legiſſe in Hiſtoria Mona-
ſtica S. Benediſti Abbatis, Auctore P. D. Petro
Antonio Tornamira Monacho Benediſtino, lib.
3. cap. 2. §. 9. Horologia hydraulica, ideſt ex
28 aquæ motu, & cum aqua horas demonſtrantia
fuiſſe adinventæ à Giliberto Monacho Floriacen-
ſe Ordinis S. Benediſti, qui ob inſignes ſuas
virtutes factus fuit Rhemenſis Episcopus, dein-
dè Archiepiſcopus Ravennæ, tandem ad Apo-
ſtolicam Sedem aſſumptus nomen Sylveſtri II.
sibi impoſuit, Anno Domini milleſimo. Hunc
per Epichejam referunt fuiſſe ſolitum recitare
carmen hoc, denotans aſcenſus Cathedrarum,
quos fecerat :

Scandit ab R. Gilibertus ad R ; poſt Papa vi-
get R.

Ideſt aſcendi ad Episcopatum Rhemenſem, ex eo
ad Ravennatenſem, deinde ad Romanum.

Quintò : exhibet idem Morinus d. part. 2. à
pag. 236. uſque ad pag. 280. novem alios Ritua-
les libros diverſarum Cathedralium Eccleſiarum,
conſcriptos partim ante milleſimum Annum,
partim poſt, & in iſtis eadem ſunt verba expri-
mentia tum traditionem clavium, tum prola-
tionem formæ in ordinando Oſtario : hæc tan-
tummodo eſt additio in Codice, Anno CM cir-
citer conſcripto, ſpectante ad antenominatum
29 Monafterium Sancti Germani in Suburbio Pari-
ſienſi ; videlicet poſt traditas claves Eccleſiæ O-
ſtariis, tum ipſi tangunt ejusdem Eccleſiæ Oſti-
um, Archidiaconus dicit : *Per hoc Oſtium tra-*
ditur vobis miniſterium, ut ſitis ſanitores Templi
Dei ; habeatisque poteſtatem recipiendi bonos, &
expellendi indignos. Igitur ex his omnibus ma-
niſeſtè patet, quænam ſit, & quæ ſemper fuerit
materia, ac forma Ordinis Oſtariatus.

Quo ad Quartum : Officium, ac obligatio
Oſtiorum, conſiſtit tum in faciendo, tum in
30 abſtinendo. Ea, quæ facere debent, ſunt, ape-
rire, & claudere Januas Eccleſiarum ; earun-

dem Oſtiis aſſiſtere, indignos, nempe excom-
municatos excludere, ut conſtat ex Decretis
Concil. Laodicen. cap. 19. Toletan. cap. 8. ac
ex cap. Perleſis diſt. 25. cujus hæc ſunt verba :
Ad Oſtium pertinent Claves Eccleſiæ, ut clau-
dat, & aperiat Templum Dei ; & omnia, quæ
ſunt intus, extraque cuſtodiat, fideles recipiat,
communicatos, & infideles excipiat. His addit
Gobatus tract. 8. num. 65. Oſtiorum munus
eſt, res, & depoſita Eccleſiæ fideliter cuſtodire.
At melius cæteris quæ faciendæ ſunt ab Oſtariis
declarat S. Carolus Borromeus in Concil. Me-
diol. 1. part. 2. tit. De Oſtario, ubi hæc de eo 31
ponit. *Arceat populum, ne accedat ad Sacerdo-*
tem facientem divina. Campanas pulſet. in Ec-
cleſia deambulantes, dormientes, vendentes, tu-
multum facientes ad Superiorem deferat. & ex-
pellat. Mendicantes ab Eccleſia excludat. Ec-
cleſiam verrendam curet. Canes, & alia bruta
expellat. & omne indecens ab Eccleſia removeat.
Referuntur hæc eadem Divi Caroli præcepta ab
Emin. Card. de Lauræa in Epitome Canonum Verb.
Oſtarius.

Sanè adeo noſtris temporibus creverunt in
Eccleſiis abuſus, quibus prædicta Synodus Me-
diolanenſis præcipit Oſtariis, occurrere, ut ad
eos eliminandos puto minimè ſatis fore nume-
rum Oſtiorum, quem notaviſſimus ſupra num. 32
4. in Lege Hebraica. Duo præcipui ſunt, &
quidem moleſtiſſimi. Unus eſt acceſſus Laico-
rum ad Altare, in quo Sacerdos celebrat Miſſam ;
Alter mendicorum per Eccleſiam deambulan-
tium, dum Sacra ſiunt, videntibus, & tacen-
tibus Oſtariis, nempe Clericis omnibus tam
majoribus, quales ſunt Canonici, Parochi, &
alii Eccleſiarum Rectores ; quàm minoribus,
puta Capellanis, Sacriſtis, aliſque, qui Eccle-
ſiaſticis ſtipendiis vivunt. Paucis ab hinc annis 33
cùm acceſſiſſem ad Altare celebraturus, & In-
troitum Miſſæ recitarem, ecce Matrona quæ-
dam Nobilis Patavina, ætatis Annorum quadra-
ginta circiter, quæ pietatem, ac devotionem
proſitebatur, Miſſam meam auditura ſiſtit ſe in
gradibus Altaris in cornu Epistolæ, & genufle-
ctens, facie ſua rangebat Miſſale. Exarſi, an
ira, neſcio, an zelo ? Antequam legere in Miſ-
ſali inciperem, illam increpando voce gravi di-
xi : *Recede. Decet hic ſitus Matronam piam ?*
Erubuit ipſa, & diſceſſit ; lacrymatuſque fui in
corde meo tantam in populo ignorantiam, pro-
venientem à Parochorum deſidia, qui aut ne-
ſciunt, aut negligunt ſuos Parochianos docere,
illicitum, & indecens eſſe genufleſtere in Altari,
in quo Miſſæ ſacrificium offertur. Legant,
quaſo, Paſtores animarum, & Eccleſiarum Re-
ctores, quæ in Sacris Conciliis, & à Sanctis
Patribus ordinata ſunt de cancellis ante Altaria 34
ponendis, & de prohibito Laicis ingreſſu in il-
los. Sanctus Germanus Episcopus Conſtanti-
nopolitanus Hiſt. Eccleſ. pag. 148. ſcribit : *Can-*
cellillocum orationis designant, quouſque extrinſe-
cus populus accedit : intrinſecus autem ſunt San-
cta Sanctorum ſolis Sacerdotibus pervia. Concili-
um Laodiceum can. 19. ſtatuit : Solis Mini-
ſterio ſacro deditis ad altare ingredi, & commu-
nicare ibidem licet. Concilium Nanetenſe can.
3. præcipit ita : Hoc ſecundum auctoritatem Ca-
nonum modis omnibus prohibendum, ut nulla ſe-
minæ ad Altare præſumat accedere. Ac huius-
modi

modi prohibitiones leguntur etiam in cap. *Pervenit. & cap. Sacerdotum. de Consecr. dist. 2.* Parochos, ac alios Sacerdotes meminisse oporteret, se Ordinem Ostiariatus suscepisse; ideoque de eo reddituros esse Deo rationem, si vel ob ignaviam vel ob inscitiam hos irreverentiæ actus, ac abusus compescere omiserint, permittendo Laicas personas propè Altaria, & in eorum gradibus genuflectere, tanto cum incommodo Celebrantis.

Sed non minor est importunitas egenorum, ac mendicantium per Ecclesiam tempore Sacrificii deambulantium, eleemosynam ab audientibus Missam petentium; ac distractionem non parvam iisdem, nec non Sacerdoti Sacrificanti causantium. Antiquus mos Ecclesiæ fuit, ut pauperes ad fores Ecclesiæ starent, ibi eleemosynam recepturi, ut ait S. Jo. Chrysostomus *Homil. 28. ad Popul. Antioch.* ibi: *Ante Ecclesias pro foribus pauperes sedent.* Legant Ecclesiastici constitutionem V. S. Pii Quinti, Incipien. *Cum primum*: Datam Kal. Aprilis 1566. & videant pœnas statutas in Rectores Ecclesiarum tam Sæculares, quàm Regulares, qui sinunt, pauperes, & egenos deambulare per Ecclesiam, stipem petentes, tempore Divinorum Officiorum, & negligunt eos expellere, huncque molestissimum abutulum de medio tollere; quem etiam damnant, & frequenter prohibent uniuscujusque Diœcesis Synodales Constitutiones, & Episcopalia præcepta. Et quoniam plures alii sunt abusus, atque actus irreverentes, qui committuntur in Ecclesiis, quos tolli oportet ab Ostiariis, idest ab omnibus Ostiariatus Ordinem habentibus, cùm sint Deo injuriosi valde, legant P. Paulum Segnerium in *Christ. Instr. part. 3. serm. 4.* & nostras Decisiones Miscellaneas Decif. CLI. ubi occasione casus prudentialis, de reverentia Ecclesiis debita, & de remediis in ea procuranda, plenè, & abundè differitur de illis.

Quo ad aliam partem officii Ostiariorum, consistentis in non faciendo, quatuor notantur in Collatione Maxima Conciliorum omnium Hispaniæ, & novi Orbis facta ab Emin. Card. de Aguirre tom. 3. à pag. 8. ubi hæc habet. I. Ostiarii non debent Secretarium ingredi, nec vasa Dominica tangere ex *Concilio Laodicensi Can. 21.* II. Quod neque Ostiarii, neque Lectores, neque alii gradus Ordinum habentes audeant ingredi tabernas. *4. Concil. Laodicens. Canon. 23.* III. Quod Ostiarii non se absentent à foribus Ecclesiæ, easque deferant, etiam brevi tempore; neque sub prætextu, ut Orationi vacent, dict. *Concil. Can. 4.* IV. Nullus Pœnitens Ostiarius, aut Lector fiat, nisi ad hoc necessitas cogat. *Concil. Toletan. 1. tit. 3. à cap. 44.* Appellatione Pœnitentis intelligitur ille, qui ob aliquod publicum delictum publicam fecisset pœnitentiam; hic enim irregularis erat, & ab Ordinibus excludatur, ut constat ex Origene lib. 2. contra *Celsum.* Ex S. Hieronymo in *Dialog. adv. Luciferum.* Ex S. Siricio Papa *Epist. 1.* Ex Innocentio Papa lib. 4. de *Pœnitent. cap. 12.* Et ex decretis plurium Conciliorum, quæ allegantur ab Illustrissimo Sarnelio Episcopo Vigiliarum in ejus eruditissima *Basilicographia cap. 18. num. 11.*

Sed dicit aliquis, quæ de causa Ecclesia Græca non confert Ordinem Ostiariatus? Huic instantiæ satisfaciatur in Decisione sequenti.

Doct. Clericati Tom. II. Lib. V.

DECISIO XVIII.

ARGUMENTUM.

Proposita, & discussa Quæstione, Quare Græci non conferant Ordinem Ostiariatus, neque Exorcistatus, neque Acolythatus? Et relatis doctissimis argumentis tam pro, quàm contra eorum omissionem; agitur de Ordine Lectoratus, & ostenditur, quæ sit ejus Materia, & Forma? & quæ ejus officia tam apud Latinos, quàm apud Græcos. Eruditiones multæ de Libris Hebræorum antiquis tum Realibus, tum Metaphoricis; idest de Libro Vitæ, de Libro finalis Judicii, & Mortis, Exemplum plura SS. Lectorum.

SUMMARIUM.

- 1 Ostiariatus Ordinem non conferunt Græci, & cur?
- 2 Græci ex minoribus Ordinibus solum Lectoratum habent.
- 3 Euchologia Græca de quot Ordinibus meminerint?
- 4 Concilii Generalis VIII. decretum quinque tantum Ordines nominat.
- 5 Nicetæ antiqui Scriptoris testimonium de quinque tantum Ordinibus.
- 6 Pontifices Romani nunquam conquesti de Græca trium Ordinum omissione.
- 7 Elias Cretensis quinque Ordines tantum nominat.
- 8 S. Jo. Damascenus similiter, &
- 9 Metaphrastes.
- 10 S. Theodorus ordinatus primum Lector, deinde in tribus sacris.
- 11 Justinianus Imperator nihil de Ostiariis, Exorcistis, & Acolythis.
- 12 S. Clementis Papa Constitutiones Apostolicæ, nihil de iisdem.
- 13 S. Ignatius Martyr nominat Ostiarios, Exorcistas, ac Acolythos.
- 14 Laodicensa Synodus similiter; nec non
- 15 S. Epiphanius; atque
- 16 Concilium Antiochenum.
- 17 Et Constitutiones Apostolicæ S. Clementis.
- 18 Morini tria dicta pro excusandis Græcis ab omissione trium minorum Ordinum.
- 19 Cabasutii dictum de horum trium Ordinum Græca omissione.
- 20 Lectoratus materia in Ecclesia Latina.
- 21 Libri Sacri vel Protocanonici, vel Deuterocanonici.
- 22 Concilii Tridentini Decretum de Libris Canonici.